

FÖRHANDLINGSFÄRDIGHETER – VÄXELVERKAN OCH EMPATI – PÅVERKAN OCH DELTAGANDE

KONFLIKTLÖSNING MED EN MEDLARE

Det är viktigt att förstå vilka faktorer som kan påverka att en konflikt uppstår. På samma sätt måste man också förstå att allt som människan åstadkommit (konflikter, lidande, krig, orättvisa) kan människan också rätta till och avsluta om hon vill. Medling kan ses som en process där någon hjälper konfliktens parter att ändra sina synsätt gällande konflikten och så att säga se bortom konflikten. Medlaren hjälper parterna att nå enighet om hur de ska agera i framtiden.

VAD HANDLAR ÖVNINGEN OM?

- Tid: ca 20–35 minuter + diskussion
- I klassen går man genom olika orsaker till konflikter och bekantar sig med medlarens uppgift
- En av eleverna verkar som medlare i rollspelet som baserar sig på någon konfliktsituation som eleverna själva kommit på

ÖVNINGENS MÅL

Vem som helst kan lära sig att lösa konflikter genom att medvetet öva på det. Övningen kan inledas med att medvetet använda till exempel de sätt att tala och tänka som beskrivs i övningen, trots att de till en början kan kännas onaturliga. Exempelvis kan inte en enskild elev lösa många problem helt men alla kan lära sig att leva i fred med vad som helst. Var och en kan vid behov verka som medlare i sin näromgivning.

Medlare kan för att bidra till behandlingen av konflikten hjälpa människor att se andra som människor. När vi se det mänskliga hos varandra känner vi också igen det hos oss själva. Då väcks även vår medkänsla. Det här underlättar då man ska tillfredsställa alla parter behov.

I sin enklaste form innehåller medling tanken om att underlätta dialog. Medlaren hjälper parterna att kommunicera på ett sådant sätt att det leder till ömsesidig förståelse och sammankomst istället för motstånd och konfrontationer. En fredlig och rättvis lösning på konflikter kräver ofta långa förhandlingar.

ÖVNINGENS GÅNG

Ge eleverna t.ex. 15 minuter tid att fundera på och skriva ner en konflikt som kan kopplas till antingen deras egna liv eller till en verklig konflikt som finns i Finland eller utomlands. Den kan redan vara avslutad eller pågående, komplicerad eller enkel, verklig eller påhittad. Be även eleverna fundera på hur många olika parter som finns i konflikten och vad/vem de är. Berätta att bland parterna måste finnas både män och kvinnor. Du kan också ge uppgiften i hemläxa.

Be först eleven beskriva konflikten för de andra (i ungefär 5 minuter). Be eleven välja de personer som behövs för att framföra konflikten i ett rollspel. Be eleven dela ut rollerna till dem som ska medverka och berätta vem som är man, kvinna eller barn. Rollerna kan t.ex. vara mamma eller pappa, ungdom, lärare, rektor, representant för lokalbefolkningen, ledare för ett flyktingcenter, kommunfullmäktige, stadsdirektör, representant för en naturskyddsförening, byggarbetare, flykting, turist osv.

Ge medlarens minneslista som finns nedan till eleven som riktlinje för att förbereda sig för debatten. Den bör leda till en gemensamt accepterad lösning som inte kommer att orsaka problem i framtiden.

Medlarens minneslista

- Fokusera på sakinnehållet, inte på talaren.
- Försök sätta dig in i motpartens situation och kom ihåg att de kan ha flera mål.
- Låt motparten tala fritt om sina tankar och känslor. Lyssna uppmärksamt.
- Försök förstå motparten och klargör vilka hens viktigaste argument är.
- Framför hellre nyckelfrågor än allmänna uttalanden.
- Försäkra dig om att motparten förstår vad du vill säga.
- Haka inte upp dig för mycket på detaljer.
- Försök hitta en lösning som tillfredsställer alla parter åtminstone i en viss mån.
- Hota inte.
- Ge inte vika för press.
- Ge överraskande och positiva förslag.
- Lös problemen steg för steg, speciellt i svåra frågor.
- Samarbeta för att undvika nya konflikter.
- Försök enas om hur framtida meningsskiljaktigheter ska lösas.

Eleven verkar alltså som medlare och försöker följa alla principer som beskrivs här. Dela ut samma lista åt alla elever (eller skriv den på tavlan) så att du vid behov kan avbryta övningen och tillsammans med de andra eleverna ge tips åt medlaren om vilken princip som kunde hjälpa i situationen om den inte framskrider på väntat sätt.

Berätta att situationen får ta max 20 minuter, men den kan även vara kortare. Påminn om att man kan komma överens om att "återkomma till saken" t.ex. följande gång. Man behöver alltså inte hitta en lösning under det här mötet.

Berätta för de andra eleverna att deras uppgift är att observera situationen, skriva upp sina observationer och dela dem med alla efter att övningen avslutats.

Avbryt övningen omedelbart om du anser att den blir aggressiv, föraktande, ovänlig eller om du märker att någon av parterna känner sig obekvämt.

Meningen med övningen är att ge eleven en uppfattning om principerna som kan användas då man ska lösa en konflikt. Det är inte viktigt att man når en lösning på konflikten i fråga. Det gör inte heller något fast övningen känns onaturlig. Huvudsaken är att den väcker diskussion, tankar och känslor samt att eleven åtminstone försöker använda någon av de tidigare nämnda principerna och på så sätt får en personlig erfarenhet av dem.

ATT FUNDERA PÅ EFTER ÖVNINGEN

Fråga först av deltagarna i övningen och sedan av alla elever:

- Vad hände i situationen?
- I vilken anda hölls diskussionerna?
- Hur kändes det i de olika rollerna?
- Hur lyckades medlaren med att ge de olika parterna en mera mänsklig bild av varandra?
- Vad hade det för betydelse att en eller flera parter var en kvinna?
- Vad hade det för betydelse att en eller flera parter var en man?
- Vad hade det för betydelse att en eller flera parter var en ungdom eller ett barn?
- Vad lärde du dig av den här övningen?

Om tiden räcker till kan ni fortsätta på nästa lektion och dela in klassen i grupper och låta eleverna sinsemellan göra övningen. Observera grupperna vid sidan om och ingrip endast vid behov. I en stor grupp går det att dela erfarenheterna bredare.